

2015:22

Sankt Petri kyrka – omläggning av damm

Antikvarisk medverkan, 2013-2015

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2015:22

Sankt Petri kyrka

– omläggning av damm

Antikvarisk medverkan, 2013-2015
Klippans socken, 1052
Klippans kommun
Skåne län

Maria Johansson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Tomegapsgatan 22
223 50 Lund

www.regionmuseet.se

© 2015 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
E-rapport 2015:22

Omslagsfoto: Sankt. Petri kyrka, vy över dammen.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

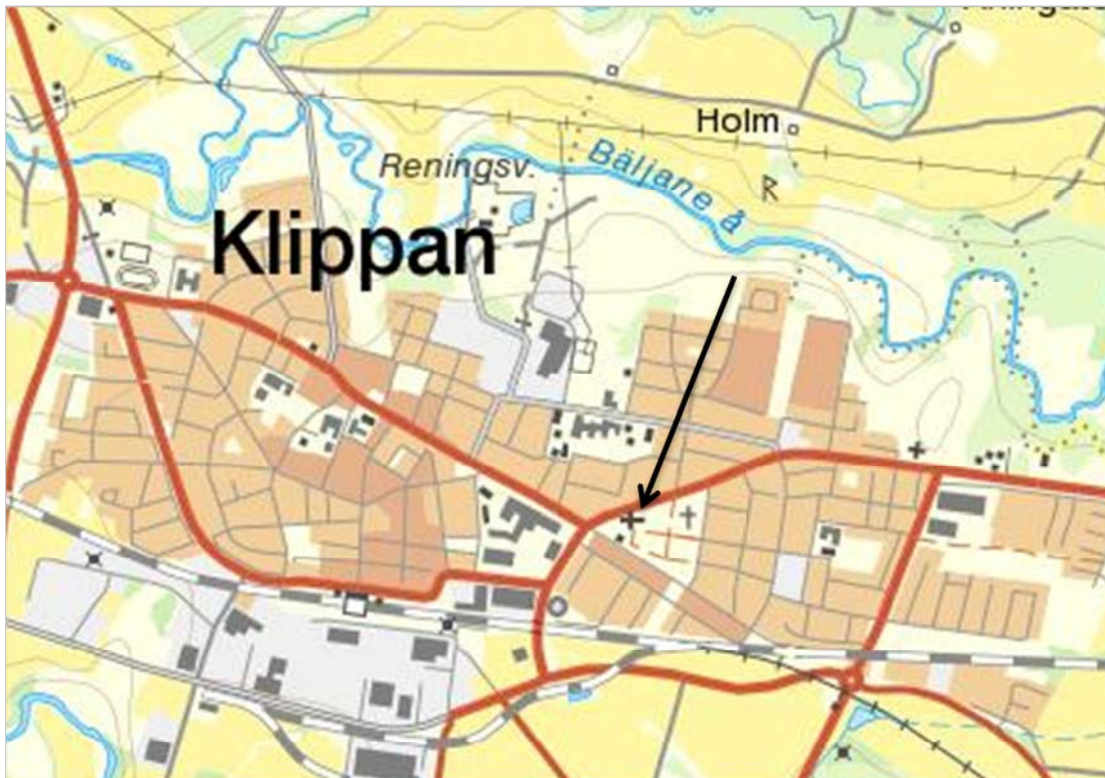
Sankt Petri kyrka

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Bakgrund	5
Utförda åtgärder	6
Demontering	6
Återställande	6
Avvikelse från arbetshandlingar	6
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Övriga handlingar med relevans för ärendet	10

Klippans kommun, Klippan med Sankt Petri kyrka ungefärligt markerat.

Klippan, kyrkan markerad.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Arbetet, som har berört omläggning av dammen vid Sankt Petri kyrka, har innefattat rivning samt återställande av dammen.

Administrativa uppgifter

Objekt	Sankt Petri kyrka
Socken	Klippan
Kommun	Klippan
Arbetshandlingar	2014-12-08, Epcon KPA Konsult AB
Länsstyrelsens diarienummer	2013-04-04, dnr 433-6571-2013
Regionmuseets diarienummer	K12.20-104-13, 1052
Byggherre/beställare	Klippans pastorat
Byggledning/kontroll	Epcon KPA Konsult AB
Entreprenörer	Nebbhuset AB
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Maria Johansson
Byggnadstid	Sommaren 2013- Sommaren 2015
Slutbesiktning	2015-06-17
Rapport granskad av	Åsa Eriksson Green

Bakgrund

2013-03-15 inkom en ansökan till Länsstyrelsen i Skåne där Klippans pastorat hade för avsikt att borra för bergvärme samt lägga om kyrkans läckande damm. Sankt Petri kyrka uppfördes 1965-66 av Sigurd Lewerentz. Kyrkan är en av femton kyrkor i stiftet, uppförda efter 1939, som skyddas enligt kulturmiljölagen 4 kap 4§ efter särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet.

Utförda åtgärder

Demontering

Under sommaren 2013 demonterades dammen som var i dåligt skick. Det mörka Helsingborgsteglet som dammen var byggd av sparades och staplades på hög för att kunna återanvändas vid återställandet. Helsingborgsteglet har även använts i kyrkobyggnaden och är därmed mycket karaktäristiskt för hela kyrkoanläggningen. Ca 80 % av teglet ansågs kunna återanvändas, resterande var dock i dåligt skick och kasserades. Dammens läge samt djup mättes upp i samband med att den demonterades för att sedan kunna återställas till ursprungligt utseende.

Vårdträdet mellan dammen och kyrkan skyddades för att inte skadas under projektet.

Återställande

Under våren 2015 påbörjades arbetet med att återställa dammen till dess ursprungliga utseende. Man började med att mäta in dammen efter uppmätningar från demonteringen och dammens utlopp grävdes fram för kontroll och anslutning. Spridarmunstycket till springvattnet ersattes med nya. Rör för springvatten och utlopp har försetts med flensplåtar som har svetsats på koppar- och stålrör. Plåtarna har sedan primats. Dammen har fyllts med sand och därefter makadam. På makadammet har betong förts på som sedan primats. Den nya bottnen har gjutits med fiberbetong med luftporbildande medel för att förhindra frysskador och sedan armerats med plastfiber. Därefter har en tätskiktsmatta helsvetsats fast på betongen och flensplåtarna. Tätskiktsmattan består av en så kallad ”bromatta”, Bitumen YeP6500. På ytskiktet har makadam och sedan stenhjöl applicerats. Det mörka Helsingborgsteglet, kompletterat med nya tegelstenar, har sedan placerats i löpförband i stenhjålet för att efterlika kyrkofasaden. Stenhjålet, bestående av 2-4 mm Mölletofta, har även använts mellan teglet som fog. Ett övre lager med 2-4 mm Kvidinge grus kommer att läggas på när stenhjålet sjunkit en aning, troligen under hösten 2015.

På den yttersta metern av dammen har teglet gjutits fast med ett frosttåligt tätbruk från Vebergs tätbruk. Stenarna har sedan fogats med ett cementbruk som försökts efterlikna fogen på kyrkofasaden.

Vid demonteringen av dammen noterades tegelstenar märkta med siffror vid rören i mitten av dammen. Dessa stenar placerades tillbaka likt tidigare för att bibehålla dammens ursprungliga utformning.

Avvikelser från arbetshandlingar

Inga större avvikelser från arbetshandlingarna har noterats.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Åtgärderna på dammen har i huvudsak utförts i enlighet med Länsstyrelsens tillståndsbeslut. Eftersom det finns begränsat med dokumentation från rivningen av dammen och eftersom den genomgick en ombyggnation under tidigt 1990-tal är det osäkert vad som har varit original från 1960-talet och vad som varit från 1990-talet. Arbetet har genomförts med avsikt att återställa dammens utseende så långt möjligt. Återställandet av dammen har resulterat i en tät och funktionell vattenspegel, vilken är en viktig del av Sankt Petris kyrkoanläggning.

*Dammen innan demontering.
Foto Johanna, Näbbbusen*

Ramen för betongfundamentet är klar

Betongskiktet har lagts på.

Teglet har börjat placeras i stensjålet.

Den yttersta metern av dammen där stenarna är murade med ett cementbruk.

Ansyn innan vattnet satts igång och innan marken runt om färdigställts.

Det färdiga resultatet. Små justeringar av ex. vattennivå och marken runt om återstår.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2013-04-04 Länsstyrelsens tillståndsbeslut
- 2014-12-08 Arbetsbeskrivning
- 2015-03-26 Startmöte
- 2015-04-22 Byggmötesprotokoll 1
- 2015-05-27 Byggmötesprotokoll 2
- 2015-06-17 Slutbesiktning
- 2015-06-17 Förteckning över fel vid slutbesiktningen

Kristianstad 2015-08-04

Maria Johansson

Regionmuseets E-rapportserie 2015

Kulturmiljö

1. Barkåkra kyrka – utvändig renovering, Barkåkra sn, AM, Petter Jansson, Linn Ljunggren, 2014
2. Avenboksgången och trädgården vid Araslövs herrgård - ett bortglömt grönt kulturarv, Färlöv sn, VP, Patrik Olsson, 2014
3. Konsul Perssons villa – renovering av balkong, Helsingborgs sn, AM, Maria Sträng, 2014
4. Stångby kyrkby kyrkogård, Stångby sn, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson, Carin Strümpel-Alfrén, 2015
5. Villie kyrka – in- och utvändig renovering, Villie sn, AM, Petter Jansson, Linn Ljunggren, 2014
6. Östra Sönnarslövs kyrka, takrenovering, Östra Sönnarslövs sn, AM, Jansson, Linn Ljunggren, 2014
7. Brågarps kyrka, in- och utvändig renovering, Brågarps sn, AM, Jansson, Linn Ljunggren, 2014
8. Polemanska huset – vård av mötesplats, Färingtofta sn, VP, Helene Stalin Åkesson, 2014-2015
9. Norra Nöbbelövs kyrkogård i Lund, Norra Nöbbelövs sn, VP, Åsa Jakobsson och Anna Rabow, 2015
10. Gråmanstorp kyrka, Gråmanstorp sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014-2015
11. Glimmebodagården – vårdåtgärder 2015, AM, Brösarp sn, Jimmy Juhlin Alftberg, 2015
12. Sankt Nicolai kyrka Trelleborg – invändig renovering, AM, Trelleborgs sn, Kerstin Börjesson, 2014
13. Östra Broby kyrkogård och begravningsplats, vård- och underhållsplan, Östra Broby sn, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson och Emelie Petersson, 2014
14. Villa Fehr, Nättraby sn, AU, Jimmy Juhlin Alftberg och Emelie Petersson, 2015
15. Taket på Fru Görvels hus, Lunds domkyrkoförsamling, AK, Anna Rabow, 2008
16. Tolånga kyrka – invändig renovering och nytt värmesystem 2013-2014, AM, Kerstin Börjesson, 2011
17. Elinebergskyrkan, Helsingborg – takrenovering, AM, Maria Sträng, 2015
18. Hörups kyrkogård, Hörups sn, VP, Åsa Jakobsson, Cissela Olsson och Helena Rosenberg, 2014
19. Krematoriet, Helsingborg – takomläggning, AM, Maria Sträng, 2015
20. Örumshuset – Vård- och underhållsplan, Hörup sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg och Anna Rabow, 2015
21. S:t Petri kyrka – Värme- och ventilationssystem, Klippan sn, AM, Åsa Eriksson Green, med bidrag av Jimmy Juhlin Alftberg, 2013-2015
22. S:t Petri kyrka – Omläggning av damm, Klippan sn, AM, Maria Johansson med bidrag från Åsa Eriksson Green, 2013-2015

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

